



Kedves Testvéreim!

Hogyan szoktuk olvasni a Bibliát? Mire gondolunk közben? Itt van például Ezékiel próféta, aki hullákról, harcról, halálról ír. Elszörnyedünk? Megrökönyödünk, hogy Isten hogyan hagyhatja ezt? Vagy tiszteletet ébreszt bennünk, hogy Isten bármit megtehet? Most tegyük félre egy rövid időre azokat a dolgokat, amik nyilvánvalók, amikre az igében rádöbbszünk. Próbáljunk a szöveg mögé látni.

Két szempontot látunk: egyfelől volt valaki, aki elmondta, a próféta, akit Ezékielnek hívtak. Abban biztos lehetünk, hogy Ezékiel a Babiloni fogság előtt és alatt prófétált. Jósias király idejében született, majd próféta lett belőle, ezután vitték őt is fogságba.

Azt már nem tudjuk kideríteni, hogy ki foglalta írásba az ő szavait. Ezékielről tudjuk, hogy először az elbizakodott népet figyelmeztette a közelgő veszélyre. Miután viszont fogságba vitték, onnantól kezdve bízta az idegenbe hurcolt társait a kitartásra.

Van a szöveg mögött valaki más is, de az is lehet, hogy többen is voltak, akik ki tudják hány évvel később leírták mindezt. Talán ismerték is Ezékielt, vagy csak a visszaemlékezésekből merítették. Talán volt egy kortársa, aki mindent lejegyzetelt. Biztos vagyok, hogy amikor Ezékiel szavait leírták, a próféta mondhatnánk „újra prédikált”. Talán már nem is élt, talán nagyon öreg volt már, de a szavai megelevenedtek.

Nem egyszer olvastam már különböző bibliakutatók gondolatait arról, hogy az Ószövetség ígét minden generáció újra és újra értelmezte. Sokan azért nem olvassák ezeket az írásokat, mert eleve szkeptikusan állnak hozzá, hogy ki tudja, ki és mikor írta le. Az Ószövetségnek pont ez a generációkon keresztül használt és újra írt szövege adja az igazán lenyűgöző erejét. Lássuk például ezt a mostani igét. Ezékiel akkor mondta el ezt a próféciát, amikor még a zsidók az otthonukban éltek. Elhangzottak a szavak, vagy figyeltek rá, vagy nem. Ezékielre valószínűleg úgy tekintettek még ekkor, mint vészmadárra.

Azt mondhatták neki: hiszem, ha látom. Otthon éltek, biztonságban érezték magukat, eljártak idegen isteneknek áldozni, vagy bementek Jahve templomába, ha kedvük lőtték benne. Mit is törődtek ők egy prófétával, aki csapkodva, ordítózva kiáltotta nekik, hogy jön a vész, jön a vész. Ha nekem valaki két évvel ezelőtt, 2019 szeptemberében azt mondja, hogy 2020-ban maszkban fogunk vásárolni, valószínűleg nagyot néztem volna, vagy csak legyintettem volna. Ilyen helyzetben szólt tehát Ezékiel a néphez.



Gondoljunk bele. Amikor viszont ezeket a szavakat leírták, addigra a nép már rég fogságban volt. Több ezer kilométerre az otthonuktól. Amikor ezeket a szavakat leírták, talán már Ezékiel sem élt, de még mindenki emlékezett arra, milyen kegyetlenek voltak a Babiloni katonák. A lista arról, hogy kiket vesztettek el. Talán beleégett az emlékezetükbe a földön fekvő hullák képe. Mert így is szörnyű ezt hallani, de amikor az ő barátaik és rokonaik heverték a földön, az az igazán sokkos emlék. Akikkel talán együtt jártak áldozni a bálványoknak, azok aztán ott heverték holtan a bálványszobrokat szorongatva.

Ezékiel megmondta. Ő szólt előre. Akkor már visszaemlékeztek a károgó varjúra, aki csapkodott és ordibált. Mert amiket olvastunk, amiket ők olvastak, azok a szavak már nem csak próféciák voltak, hanem emlékek, az ő saját emlékeikről olvastak. Ezékiel szólt, bekövetkezett, és már maguk is megtapasztalták, amit az Úr jelentett ki a prófétának korábban. Az ostromgépek dübörgő zaját, a hetekig tartó éhezést, a kétségbeesett kiáltásokat.

És talán csak ekkor értették meg Ezékiel kortársai, hogy mindez a bálványimádás miatt történt. Sőt, őket is azért hagyta életben az Úr, hogy belássák ezt. „Mert hagyok maradékot...”, szólt Ezékiel még a harcok előtt. A próféta szavait viszont már ez a maradék írta le, könnyekkel áztatva a tekercseket.

Ma persze már egészen másképp szól hozzánk az Úr. Szerintem, ha valaki Ezékielhez hasonlóan kiállna, és elkezdené nagy hévvel kiáltani, hogy a „COVID ISTEN BÜNTETÉSE!”, biztosan jót mosolyognánk rajta. Így könnyű, mondhatnánk. Mintha felgyujtanánk valaki házát, aztán beordibálnánk neki, hogy Isten tüzet bocsátott rád. Ha így tekintünk Ezékiel szavaira, akkor nagy tévedésben élünk. Ő ugyanis nem azután prófétált, mikor már megtörtént. Könnyű rámondani a meggyötört, háborún és nélkülözésen átesett emberre, hogy mindez ezért vagy azért történt. Persze vannak ilyen próféták is, de ezeket az embereket a Szentírás csalóknak nevezi. Akik a maguk gondolatait prófétálják. Csalóknak, akik visszaélnék az ember elesett állapotával. Nem egyszer hallani Magyarországon is olyanokról, akik frissen megözvegyült embereket csapnak be kedvességükkel, látszólagos megértésükkel, hogy aztán meglophassák őket. Vannak, akik rákos betegeknek adnak el drága pénzért hatástalan gyógyszereket, mintha csodaszerek volnának. Mert könnyű visszaélni a helyzettel, ha az ember maga alatt van.

Nem, Ezékiel előre szólt. Prófétált. Nem a távoli jövőt mondta el, nem valamilyen megfoghatatlan fenyegetésről beszélt. Egyszerűen hallotta, tapasztalta, hogy Babilon hatalma egyre erősödik. Nem volt ő valamiféle jós, sem varázsló. Mert a próféta kifejezés sem jövőmondást jelent, vagy valamilyen csodát, hanem szószólót. Isten küldöttét.



Egyszerű, hűséges hívő ember volt, aki látta a közelgő veszélyt. Ezékiel olyan ember volt, aki nem legyintett a jelekre. Őszinte volt, és belátta, hogy egy Izráelhez hasonló méretű kis ország egy nagyhatalommal szemben teljesen esélytelen. Ha pedig közeledik a veszély, akkor mindenki jobban teszi, ha visszatér az egyetlen élő Istenhez. Mert bár ő láthatatlan, mégis ő az egyetlen igazi Úr, a menny és föld királya.

Azt gondolnánk, hogy az ókori ember ostoba volt, mert kézzel faragott isteneket imádott. Azt gondolnánk, hogy ők még az ismeret kezdetleges szintjén voltak, ezért vettek részt kultikus parázñaságban, vagy ezért követtek évente más isteneket. Pedig ez nem igaz. Tudták, hogy helytelen, tudták, hogy a szobrokban nem istenek vannak. Mégis úgy akarták megragadni az Istent, hogy a könnyebbik utat választották. A ma emberének is megvannak a maga kis bálványai: lekopogom. ... A fekete macska jobbról, vagy balról érkezett? Nekünk, reformátusoknak mindenféle Istenábrázolás tilos. Ezért hát a Bibliánkat, a könyvet tartjuk áhítatos becsben, mintha valami varázsigé gyűjtemény volna. Nem írunk bele, nem merjük kivinni a házból, nehogy sérüljön vagy történjen vele valami. Pedig csak egy könyv, melyből ezer és ezer példányt nyomtatnak ki naponta. De vannak olyanok is, akik valami mást keresnek. Mindegy, hogy mit. Valamit, ami megfogható. Valami, ami valóságos, emberi.

Mint amikor az ég felé fordulunk, ha Istenről beszélünk, mert hát ő az égben lakik, valahol a csillagok között. Még imádkozni is gyakran jobban esik az ágyunkban fekvve, az ég felé nézve, mintsem egy apró, sötét szobában.

Mert mi is a bálvány? Miért van az, hogy az ember kezdetektől fogva bálványokat keres magának? Azért, mert Isten láthatatlan. Megfoghatatlan. Isten mindenhol ott van, mondogatjuk, de az a mindenhol olykor inkább seholnak tűnik nekünk, embereknek. Mert nem látjuk. Nem tudjuk megtapintani, sem magunkhoz ölelni. Nem tudjuk elhelyezni, sem dobozba zárni. Ezzel szemben a bálvány megfogható. Nem számít, hogy kép, szobor, vagy épp szokásokba zárjuk az istenséget, az mindig a könnyebbik út lesz. De ez a könnyebbik út nem vezet el Istenhez. Aki bálványokhoz fordul, aki nem elégszik meg a láthatatlan Istennel, az sosem fogja őt megismerni.

Mert a hit természete az ókor óta semmit sem változott. Isten ugyanolyan láthatatlan, mint akkor volt. Létét azóta sem lehet bizonyítani. Nem számít, hogy a kvantumfizikában, vagy a filozófiában mennyire halad a tudomány, Isten létét bebizonyítani nem lehet. Mert ő így döntött, elrejté magát az ember elől. Kijelentette magát, megmutat valamit az ő hatalmából, de őt magát nem láthatjuk, nem ismerhetjük színről-színre. Igen, elküldte az Egyszülött Fiút a világba, aki a kereszten feláldozta magát. De ne felejtjük, hogy maguk a főpapok sem hittek benne, hiába tett ezernyi csodát. Mert még maga a Krisztus, aki emberré



lett, még ő nála sem lehettek biztosak csupán a látszat alapján abban, hogy Isten érkezett a földre. Még maguk a tanítványok is csak akkor értették meg őt, amikor felment a mennybe. Sőt, mi magunk is csak akkor értjük meg őt, ha felismertük bűneinket, felismertük, hogy megváltásra szorultunk. Mégis mindig ott van a kétely, mindig ott van a bizonytalanság, melyet kizárólag a hittel lehet pótolni.

Így hát számunkra is nyitva áll a könnyebbik út. A bálványok útja. Okosabbak vagyunk már, mint az ókori ember, ezért már nem készítünk magunknak istenszobrokat, vagy áldozóhalmokat. Ahogy az ember az évszázadok során fejlődött a megismerésben, úgy egyre kifinomultabbak lettek a bálványai is.

A mi bálványainkat már nem olyan egyszerű körülírni, mint akkor volt. Nem mondhatjuk, hogy ezt vagy azt imádjuk, mert minden sokkal összetettebb, ahogy az életünk is összetett. De a bálvány az azóta is bálvány. A könnyebb út az azóta sem vezet el Istenhez.

De mi is a mi könnyebb utunk? Mi a ma emberének bálványa? Úgy gondolom, hogy egyetlen szó ki képes fejezni a ma bálványát: ez a szabadság. Nem abban az értelemben véve szabadság, ahogy a rendszerváltáskor, vagy, ahogy a szabadságharcosok beszéltek róla. Ez a szabadság bálvány, könnyebb út. Ez a szabadság a „miért ne?” kérdése. Mert már nem gátol minket az éhezés, vagy a tiszta ivóvíz, mint az emberiség történelmében korábban bármikor. Nincsenek távolságok sem, mert áthidaltuk azokat. Nincs, amit ne tudhatnánk, amit ne deríthetnénk ki egy internetes keresésből. Nincs gát, mely az embert megfoghatná.

Ez a szabadság pedig igazi, hamisíthatatlan bálvány. Ebben a szabadságban próbáljuk meg megragadni Istent. Mivel ő láthatatlan, ezért mi magunk próbálunk istenekké lenni. Sőt, még ha betegség, vagy a halál közele környékez egy-egy pillanatban, akkor sem hátrálunk ki a bálványunkból. Mint azok, akik a Babiloni sereg közeledtében egyre erősebben szorították szobrocskáikat.

Ez a szabadság-bálvány igen kifinomult formája a könnyebb útnak. Isten megragadásának kísérlete. Megpróbálunk istent játszani. Ha problémám van, megoldom. Rákeresek a neten és követem az útmutatást. Bármilyen nehézség ér, mindig van rá valamiféle megoldás. Ha a házasságom romokban, hát elválok. Majd lesz más, aki jobb. Ha meguntam, kidobom. „Miért ne?” Ha gödörben vagyok, pszichológushoz megyek. Ha kevés a fizetés, jöhet a maszek. Ha unatkozom, jöhet a szórakozás. Ha nincs kedvem hozzá, hát keresek valami mást.

És mindeközben a bálvány az bálvány marad. Kényelmes út, a saját utam. És mindeközben, ebben a totális szabadságban valahol a teremtmény istenné válik. Persze a



---

halál az halál marad, senki sem él örökké a földön, de ezt is inkább eltoljuk, elodázzuk. Minden mást meg megoldunk.

Nem egyszer hallottam már, hogy valaki azért nem akar gyülekezeti tag lenni, azért elégszik meg a maga sajátos hitével, mert akkor a vasárnapját venné el az Isten. Sőt, sokan azt mondják, hogy azért nem akarnak Istenhez tartozni, mert akkor oda a szabadság. Isten törvényeket adott, a törvények behatárolnak minket. Egy hívő ember nem tehet meg bármit. Mert egy hívőnek mindig jól kell viselkednie, jól kell öltözködni. Azt gondolják sokan, hogy a hívő élet egy önként vállalt börtön.

Mert a bálványok természete, hogy jónak gondoljuk őket. Ilyen a szabadság is. Azt gondoljuk, hogy a szabadságunk elvesztése a legrosszabb dolog, ami velünk történhet. Mert milyen kényelmes, hogy autóban ülve nem kell gyalogolni. Miközben nyertünk a technikai újításokkal időt, szabadabban élhetünk, kötöttségek nélkül, mégis azt érezzük, hogy egyre nehezebb, egyre több a feladat, az időnk meg egyre kevesebb. Valahol, az út közben meg elvesz a lényeg. A munka szeretete. A bensőséges megismerés. A csend és a hallgatás titka.

És tudjátok, valahol a hatalmas szabadságunk közben még maga a szabadságunk is elvesz. Sőt, bármilyen különösen hangozzék is, pont a szabadság az, ami végül behatárol. Igen furcsa tapasztalat, hogy a művészet akkor szárnyal, ha a művész keretek közé van szorítva. A legcsodálatosabb műalkotások mind-mind nehéz helyzetben születtek. Gondoljunk csak bele, hogy a legnagyobb költőink, íróink mind árvák, szegények, kivetettek, nélkülözők voltak. Mert a szabadságban az a legrosszabb, hogy az ember képtelen helyesen dönteni a számtalan út közül. Megelégedik azzal, amit ő maga elérhet, így nem vágyik többre, nem törekszik Isten felé. Talán ez a Sátán eddigi legkifinomultabb fegyvere ellenünk. Egy trójai faló. A szabadság eszméjével zár minket börtönbe.

Bármilyen furcsán hangozzék is, de Istennek a szabadságból kell kiszabadítania minket!

Ezékiel látta, hogy közeledik Babilon, hát figyelmeztette a kortársait. Szakadjatok el a bálványoktól, és térjete vissza az Élet Urához! – mondta ő. Térjete észre, és lássátok meg, hogy a láthatatlan Isten az egyetlen, aki képes segíteni.

Szól hozzánk is az Úr igéje. Kedves Testvérem! A szabadság bálványa helyett keresd az Urat. Ne menekülj a nehézségek elől. Ne a könnyebbik utat keresd, hanem dolgozz meg a valódi, élő Isten megismeréséért. Szakadj ki a mindennapok bevált, Isten nélküli rutinjából. Lassíts le, és lásd meg, hogy Isten nem a sebességben, nem a pörgésben van benne, hanem az út menti fűszálban. Adja az Úr, hogy megtalálhassuk! Ámen.

Kádár Tamás György